

УДК 371.3:802/809

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ У НЕМОВНОМУ ВУЗІ

І.Я. БУРЛАКА, Г.О. ДОВГОПОЛ

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті розглядаються новітні підходи у навчанні іншомовної електронної комунікації студентів у немовному вузі. Актуальність теми зумовлена швидким розвитком Всесвітньої мережі зв'язку, що дає нові можливості розвитку електронної комунікації. Метою дослідження є впровадження телекомунікаційних проектів для навчання іншомовної електронної комунікації. Проведені дослідження показують, що найбільш ефективним способом інтеграції проектів у процес навчання іноземної мови є реалізація проектів у рамках навчальних курсів під час вивчення певної теми

Сьогодні швидкий розвиток Всесвітньої мережі зв'язку дає нові можливості розвитку електронної комунікації. Електронна комунікація відбувається в електронному середовищі між двома або більше особами за допомогою комп'ютера і все більш активно використовується у різних сферах життя - побутовій, професійній, діловій, науковій.[1]

Необхідність спеціального навчання іншомовної електронної комунікації (ІЕК) дослідники пояснюють тим, що спілкування іноземною мовою в електронному середовищі вимагає певного рівня не тільки іншомовної комунікативної компетенції, необхідної для здійснення комунікації в традиційних формах, але і специфічних компетенцій, які об'єднуються у окрему комплексну компетенцію – «computer-mediated competence».[2]

Об'єкти та методи дослідження

Об'єктом дослідження є навчання іншомовної електронної комунікації студентів у немовному вузі.

Вітчизняні й закордонні фахівці в області викладання іноземної мови розглядають проблеми використання електронної комунікації для розвитку різних компетенцій, в тому числі лексичної, граматичної, комунікативної, міжкультурної.

Електронна комунікація відрізняється від традиційної низкою психологічних, соціологічних, технічних, лінгвістичних та інших особливостей. [3]

Головними компонентами змісту навчання ІЕК у немовному ВНЗ є комунікативний мінімум (функціональний мінімум, список інтенцій); мовний і мовленнєвий мінімуми; соціокультурні, міжкультурні знання і вміння; знання і вміння в сфері ІКТ; жанри ЕК; тексти для ознайомлення. Для навчально-професійної ІЕК найбільш частотними інтенціями є встановлення контакту, підтримка контакту; відновлення контакту після перерви або комунікативної невдачі; запит і надання інформації та ін. До основних жанрів учбово-професійної ІЕК відносяться електронний лист і повідомлення на форумі.

До основних соціально-психологічних характеристик електронної комунікації відносяться - розділення учасників ЕК у просторі або у часі; обмеженість комунікаційних ресурсів і пов'язана з нею необхідність економії зусиль; порівняна легкість вступу в контакт і припинення контакту; залежність спілкування співрозмовників від якості електронних повідомлень.

Лінгвістичні особливості ЕК можуть бути підрозділені на мовні - стрімке відновлення мовних засобів, у тому числі за рахунок нових графічних знаків, термінів, спеціальних аббревіатур, акронімів і

коливань у мовних нормах; мовленнєві - спонтанність, діалогічність, спрощення засобів вираження, наявність вигуків і дискурсивних слів, а з іншого боку - письмова форма, підготовленість, логічність, зв'язність, можливість редагування тексту, нормативність та прагматичні - залежність від програмних і апаратних засобів, необхідність компенсації відсутності невербальних ключів, креативність, наявність особливого етикету Всесвітньої мережі зв'язку.

У сучасній методиці навчання іноземних мов ІЕК інтегрується у курси навчання іноземної мови як засіб навчання. Отже, Інтернет є цінний для пошуку інформації різного спрямування, що особливо важливо для вивчення мови професійного спрямування, організації самостійної роботи студентів та мотивації науково-пошукової діяльності студента. Застосування інтернет-методик в аудиторній діяльності студентів є джерелом їхньої додаткової мотивації завдяки розширенню мовного середовища та практичній спрямованості такої діяльності. [4]

Зважаючи на інтенсифікацію міжнародних контактів в різних сферах діяльності, набуває особливої актуальності не лише проблема якісної іншомовної підготовка студентів ВНЗ, але й набуття специфічних компетентій - «computer-mediated competence», а активне використання дидактичних можливостей Інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов дозволить практично вирішити ряд проблем пов'язаних із впровадженням кредитно-модульної системи організації навчального процесу, зміною педагогічних методик, упровадження активних методів та сучасних інформаційних технологій навчання.

Постановка завдання

Для досягнення мети дослідження вирішувалися наступні завдання:

- вивчення лінгвістичних і соціо-психологічних особливостей електронної комунікації;
- огляд сучасних підходів до інтеграції ІЕК в курс навчання іноземної мови;
- виявлення можливостей методу проекту в цілому і ТК-проектів зокрема для навчання ІЕК;
- уточнення цілей навчання ІЕК в немовному вузі та деталізація структури компетентій;
- розробка принципів інтеграції ТК-проектів в процес навчання іноземної мови.

Результати та їх обговорення

Для навчання іншомовної електронної комунікації доцільно використовувати такі методи, прийоми і засоби, які дозволять тим, хто навчається, спілкуватися в електронному середовищі мовою, яку вивчають у навчальних або реальних ситуаціях. Такі можливості тим, хто навчається, можуть надавати телекомунікаційні проекти (ТК-проекти), що об'єднують переваги методу проектів та освітній потенціал інформаційних технологій.

Основними характеристиками методу проектів є вибір цілей, тем і проблем, що представляють інтерес для тих, хто навчається; певна послідовність роботи над проектом; орієнтація на самостійну діяльність тих, хто навчається; наочне подання результату роботи; інтеграція знань та умінь в різних предметних галузях. Для навчання іноземної мови метод проектів надає ряд переваг, пов'язаних з використанням мови, що вивчається, в ситуаціях, максимально наближених до реального спілкування; інтеграцією усіх видів мовленнєвої діяльності; підвищенням мотивації до вивчення іноземної мови; інтенсивним міжособистісним спілкуванням учасників проектів. [5]

Проекти, що реалізуються із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ-проекти), можуть використовуватися для формування і вдосконалення специфічних компетентій, розвиток яких в традиційних проектах ускладнений або неможливий. Відповідно до типів цих

компетенцій ІКТ-проекти можуть бути класифіковані на **пошукові проекти**, які розвивають в першу чергу дослідницькі компетенції і компетенції в рецептивних видах мовленнєвої діяльності в електронному середовищі (таких як пошук інформації в електронних джерелах, читання електронних текстів; робота з електронними словниками тощо), і **дискурсивні проекти**, що розвивають іншомовні компетенції у сфері створення електронних текстів (створення електронних презентацій, написання текстів для публікації на веб-сайтах). [6]

У свою чергу ТК-проекти можна розподілити на дві групи відповідно до цілей взаємодії учасників : проекти, орієнтовані на обмін інформацією, і проекти, у рамках яких з віддаленими партнерами здійснюється координація спільної діяльності, спрямованої на досягнення практичного результату.

Висновки

Для навчання іноземної мови ТК-проекти надають додаткові можливості, серед яких: можливість спілкування іноземною мовою в реальних, але психологічно безпечних ситуаціях; можливість спілкування із співрозмовниками, близькими за віком, інтересами, рівнем володіння іноземною мовою тощо; комунікація з носіями мови, що вивчається, і представниками інших культур, які вивчають цю ж мову як іноземну; підготовка інформаційного продукту іноземною мовою для конкретного адресата; робота в інтернаціональному колективі з використанням іноземної мови; можливість отримати унікальну інформацію про культуру іншої країни; досягнення практичних цілей під час спілкування іноземною мовою.

Результати досліджень показують, що найбільш ефективним способом інтеграції проектів у процес навчання іноземної мови є реалізація проектів у рамках навчальних курсів під час вивчення певної теми, оскільки це дає студентам можливість відразу використовувати вивчений матеріал в реально-комунікативних ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Краснопольський В.Є. Сучасні тенденції компютеризації процесу навчання іноземним мовам: Зб. наук. праць / СНУ ім. В. Даля. Луганськ, 2005. – № 3. – С. 139.
2. Spitzberg В. Н. A Model of intercultural communication competence // Samovar L. A., Porter R. (eds.) Intercultural communication: a reader. — Belmont; Albany; Bonn, etc.: Wadsworth Publishing Company, 1997.
3. Кочетурова Н. А. Компетенция в сфере иноязычной электронной коммуникации / Материалы 4 Всерос. Науч.-практ. Конф. – М.; Изд. КДУ, 2007. – С. 289

Надійшла 14.07.2010